

דקדוקי קריאה והזכרה לקורא בפרשת ויקרא ובקריאת
זכור והפטרות ובראשון של צו ובהמשך במגילת אסתר

י וְאִם-מִן-הַצֵּאֵן: יש להקפיד על הפרדת התיבות

א יד עליית שני

א טו וְנִמְצָה: בה"א ולא באל"ף¹

ב ב מִסְלָתָהּ: הסמ"ך בקמ"ץ קטן. עַל כָּל-לִבְנָתָהּ: טעם

טפחא בתיבת עַל, יש להיזהר לא להדביק את הלמ"דים שבין
התיבות הבאות אחריה

ב ה מִצָּה: להטעים את הדגש החזק בצד"י שלא יישמע מלשון
מציאה בלשון עבר

ב ז עליית שלישי

ב ח וְהַקְרִיבָהּ וְהִגִּישָׁהּ: במלרע ובמפיק בה"א, הקורא
במלעיל ללא מפיק משבש משמעות

ב יג עַל כָּל-קִרְבָּנָהּ: יש להיזהר בהטעמת התיבות שלא
לצרף את המילה כָּל לתיבה שלפניה

ב יד גִּרְשֵׁי: ש"ן שמאלית וכן הוא בהמשך בפס' טז מִגִּרְשָׁהּ

ג א עליית רביעי

ג ג הַמִּכְסָּה: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע לא בחטף פתח, כן
הדבר גם בהמשך

ג יב וְאִם עֵז: כך צריכה להיות ההטעמה ולא כקורן ודומיו שם
המילים מוקפות

ד א עליית חמישי

ד ח עַל-הַקָּרֶב: היחיד שלא נאמר בו אֶת-הַקָּרֶב

ד י כַּאֲשֶׁר יוֹרֵם: הר"ש בפתח לא בקמץ.

עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה: טעם טפחא בתיבת עַל

ד יג וְנִטְעַם: הע"ן בשווא נח וכן הדבר גם בהמשך

ד יז אֶת פְּנֵי הַפָּרֶכֶת: טעם טפחא בתיבת אֶת.

בקורן ודומיו מוטעים בטעות אֶת מוקפת בניקוד סגול במקום
טפחא-מרכא

ד כ וְעָשָׂה לָפָר: בזקף קטון ולא רביע כקורן ודומיו.

יַעֲשֶׂה-לּוֹ: געיה ביו"ד, יש לקרוא בהעמדה קלה שם

ד כד וְשָׁחַט אֹתוֹ: ברביע ולא בזקף כקורן ודומיו

ד כו וְנִסְלַח לּוֹ: הטעם לא נסוג אחור וכן הדבר בשאר
המקומות

ד כז עליית ששי

ד לא הוֹסֵר חֶלֶב: הטעם בסמ"ך, לא נסוג לה"א.

מַעַל זָבַח: שתי התיבות מוטעמות במונח ואינן מוקפות כפי
שמופיע בקורן ודומיו

ה ח עֲרָפוֹ: הע"ן בקמץ קטן

ה ט יִמְצָה: הצד"י בצירי

ה יא עליית שביעי

ה יח שִׁגְגָתוֹ: הגימ"ל הראשונה בשווא נח על אף הקושי

ה כא בָּגָזָל: במלרע. אֹז עֶשֶׂק אֶת-עַמִּיתוֹ: טעם טפחא
בתיבת אֹז

ה כב וְכָחַשׁ: טעם נסוג אחור לכ"ף. החי"ת בסגול, לא

בצירי. לַחֲטָא: החי"ת בחטף לא בשווא נח

ה כג גָּזָל: הזי"ן בקמץ. עֶשֶׂק: השי"ן בקמץ. הַפָּקֵד: הה"א
בקמץ קטן

מפטיר זכור דברים כה:

יז עֲמָלָק: יש הקוראים פרשת זכור כל מילה וכל אות לאט
ובהדגשה והם עלולים לקרוא את המ"ם בדגש אבל המ"ם היא
רפויה אחרי חטף. בְּצִאֲתָכֶם: הת"ו בשווא נע

יח קָרָדָּ: געיה בקו"ף והר"ש בשווא נע. וַיִּזְנֹב: גם כאן בעלי
הקריאה האיטית המדגישה עלולים לקרוא את היר"ד בשווא נע
ובדגש בעוד שהיא ללא דגש ובשווא נח. כָּל-הַנְּחֻשִׁים: נחץ

בנו"ן מפאת הגעיה שבה. וַיִּגָּע: קוראים שבכל קריאה אינם
מבחינים בין אל"ף לעי"ן עלולים לקרוא כאן עי"ן פתוחה
במקום עי"ן בפתח גנובה. כלומר ויגעה, אבל לפי קריאת
האשכנזים יש כאן אל"ף גנובה ונקרא וַיִּגָּאֵעַ. ולפי עדות המזרח:
וַיִּגָּעַ. ומי שקורא ויגעה אינו שונה ממי שקורא במקום בְּהִנִּיחַ
– בְּהִנִּיחַ!

יט מִכָּל-אֲבֵיֶיךָ: טעם קדמא באל"ף, גרש בב"ת והי"ד
בשווא נע.

אֶת-זָכָר: לאחרונה השתרש מנהג לקרוא פעמים את המילה
"זכר" מנהג זה אינו מוכר באשכנז המערבי וגם לא בעדות
המזרח. בקונטרס "מקראות שיש להם הכרע" של הר"מ ברויאר
ז"ל² האריך להוכיח שאין ספק שנוסח הצירי הוא הנכון, ואין
כל צורך בקריאה הכפולה.

הפטרה שמואל א יד (הספרדים מתחילים בפס' א):

א לְמַשְׁחָךְ: ש"ן בקמץ גדול, חי"ת בחטף קמץ וכ"ף סופית
בקמץ גדול

ב בַּעֲלָתוֹ: געיה בב"ת, אין לקרא 'בלותו'

ג וְהִפְיָתָה: במלרע

ד וַיִּשְׁמַע: יו"ד בשווא נח, ש"ן בפתח והמ"ם בדגש חזק

יח בִּדְרֹךְ: הבי"ת בשווא נע ולא בפתח; הדל"ת בקמץ

² צורפה לגיליון תצוה סז, המעוניין יפנה אלי.

¹ ההבדל אינו במבטא המילה, אלא בכתיב ובמשמעות, ועל הקורא
השומעים לתת את הדעת.

כג וַיִּמְאַסְךָ: בתכנת הכתר שאנו מעתיקים ממנה אין געיא באל"ף, עם זאת אין ספק שהאל"ף בקמץ רחב והסמ"ך בשוא נע³.

כה וַאֲשַׁתְּחוּה: הוא"ו בשווא נע

כח מִמֶּךָ: כ"ף סופית דגושה

ל וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי: מלעיל.

ראשון של צו:

ו ב מוֹקֵדָה: אין מפיק בה"א. תּוֹקֵד בּוֹ: הטעם נסוג לת"ו

ו ג וּמִכְנָסִי-בֶדֶד: העמדה קלה במ"ם

ו ד שני במנחת שבת

ו ה תּוֹקֵד-בּוֹ: העמדה קלה בת"ו

ו ז שלישי במנחת שבת

ו ח וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ:

בשאר מקומות: וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ

ו יא יֹאכְלֶנָה: הכ"ף בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהספרים

דקדוקי קריאה וטעמים במגילת אסתר ובפרשת ויבא עמלק

מגילת אסתר

הערה כללית: יש קוראים שבסוף כל פרק מנגנים ניגון מיוחד כעין זרקא סגול של המגילה. אין לזה מקום כי חלוקת הפרקים היא נוצרית, ואין לייסד מנהגים על חלוקת הנוצרים.

פרק א

א א וַיְהִי: היר"ד בשוא נח, בטעם טפחא. הַמֶּלֶךְ: מלרע,

ההטעמה בלמ"ד. מִהֲדוֹ: כדי להבחין שהוא שם מדינה ולא פועל בציווי צריך לקרוא מלעיל ולהדגיש את הדל"ת

א ה וּבְמִלּוֹאת: יש לקרוא 'ובמלות' האל"ף כלל אינה נשמעת⁴

הַנִּמְצָאִים: הצד"י בשוא לא בקמץ

א ו עַל-גִּלְגַּלִּי כֶסֶף: הטעם נסוג ללמ"ד.

וְעַמּוּדֵי שֶׁשׁ: הטעם נסוג למ"ם. רִצְפַּת: הצד"י בשוא נע, הפ"א רפויה⁵

א ז וְכָלִים מִפְּלִים שׁוֹנִים: במנגינת איכה

א י הַמִּשְׁרָתִים: המ"ם בשוא נח

א יא אֶת-יִפְתָּה: יר"ד ראשונה בקמץ קטן, פ"א בשווא נח, לא בחירק, יר"ד שנייה בקמץ ומפיק בה"א

³ במקרים האלה "השלים" ר"מ ברויאר ז"ל געיות קלות אע"פ שאינן בכתב היד.

⁴ במילה זו רבו המשתבשים. מה שמטעה הוא שיש ספרים מסמנים כתיב וקרי, וזה מוסיף על הבלבול (גם ההטעמה בלמ"ד מקשה על ההבחנה בין אם יש תנועה באל"ף בין אם אין).

א יב בַּעֲרָה בּוֹ: אין טעם נסוג אחור, יש לכל היותר געיה בב"ת הראשונה, להעמיד מעט לפני הגרונית החטופה

א יד שֶׁתָּל: קמץ בת"ו

א יז בַּעֲלִיָּהּ: העי"ן בשוא נח וכן הדבר גם בהמשך. וְלֹא-

בָּאָה: הטעם בב"ת, היחיד במלעיל כי הוא לשון עבר. בשאר המגילה הטעם באל"ף, במלרע, לשון הווה (בינוני)

א יח פָּרַס-וּמְדִי: געיא בפ"א המראה על העמדה קלה, וכן בפסוק הבא.

א כ פִּתְגָם: הגימ"ל קמוצה ללא דגש והשוא בת"ו נח

א כב שֶׁרֶר: שי"ן שמאלית

פרק ב

ב א כִּשְׁדֵּי חֲמַת: אע"פ שטעם מפסיק מפריד בין המילים, עלול קורא שאינו מבחין בין ח"ת לכ"ף רפויה (מבטא

"ישראל") להבליע כאן אות; אֲשֶׁר-עֲשָׂתָה: השי"ן בקמץ ומוטעמת עקב ההפסק, וכן לקמן ה יב

ב ב יִבְקֶשׁוּ: הקו"ף רפויה בשוא נח

ב ג וַיִּפְקֹד: הו"ו בשוא לא בפתח. וַיִּקְבְּצוּ: הוא"ו

שוואית. הֵגָא: הגימל בסגול

ב ה אִישׁ יְהוּדִי...: נוהגים לתת לציבור לקרוא ואחריו בעל

הקריאה. מִרְדְּכָי: יש מנקדים וקוראים הדל"ת בחטף קמץ שנקרא כחולם. רוב העולם קורא את הדל"ת כשווא נע רגיל כלומר כעין סגול. שתי הקריאות נכונות.

ב ו אֲשֶׁר הִגְלָה...: במנגינת איכה. הִגְלָה, הַגְלָתָה: ה"א

בקמץ חטוף. עָם יִכְנֶה מֶלֶךְ-יְהוּדָה: טעם טפחא

בתיבת עָם, כ"ף של יִכְנֶה בקמץ חטוף, נו"ן בשווא נח ויר"ד

בקמץ, יכונ-יה. אֲשֶׁר הִגְלָה: ה"א בסגול

ב ח וּבַהֲקִבֵּץ: הב"ת בשוא נח על אף הגעיה בוי"ו

ב ט וַתֵּשֶׂא חֶסֶד: תיבה ראשונה מלרע ושנייה מלעיל, אין

טעם נסוג אחור. לָתֵת לָהּ: טעם מונח אינו נסוג אחור

והת"ו בצירי, בהמשך הפסוק לָתֵת-לָהּ, המילים מוקפות, הלמ"ד ראויה לקבל געיא, או במילים אחרות, יש לקרא בהעמדה קלה שם

ב יא לִפְנֵי חֲצַר בֵּית-הַנָּשִׁים: טעם טפחא בתיבת לִפְנֵי

ב יב כָּדַת הַנָּשִׁים: הדל"ת בקמץ למרות הסמיכות⁶

ב יג בָּאָה: הטעם באל"ף מלרע יִנְתֵּן לָהּ: טעם נסוג אחור לנו"ן

⁵ המדגיש עובר למשמע של גחלת.

⁶ [המקדש אשה צריך לומר "הרי את מקודשת לי בטבעת זו (לא זו) כָּדַת משה וישראל" בדל"ת קמוצה. ברוב הסידורים הדל"ת פתוחה, וצריך לתקן] בקובץ משנת ס"ז בא דיון ארוך בעקבות הערה זו.

ב יד בָּאָה שָׁבָה: שתי המילים מלרע⁷

ב טו בַּת-אֲבִיתָל דָּד: אין פסק בין התיבות כפי שמופיע בקורן ודומיו

ב כא וּמִרְדְּכִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר-הַמֶּלֶךְ:

טעם טפחא בתיבת וּמִרְדְּכִי

פרק ג

ג א וַיִּנְשְׂאָהּ: הש"ן בשוא נע ודגש, להיזהר מהבלעת האל"ף, לא וַיִּנְסָהוּ

ג ד כתיב בְּאֶמְרָם קרי בְּאֶמְרָם: כמו כל כתיב וקרי הכתיב אינו נקרא, ואין ל"הדר" לקוראו בקריאה חוזרת כיון שעל פי המסורת קוראים את הקרי בלבד⁸

ג ו אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר:

שני תבירים מתרדפים (רצופים) וכן בפסוק הבא: לְיוֹם

וּמַחְדָּשׁ

ג ח בְּכָל מְדִינֹת מַלְכוּתָךְ: טעם טפחא בתיבת בְּכָל

ג י אֶת-טִבְעָתוֹ: הע"ן בשוא נח.

בֶּן-הַמֶּדְתָּא: המ"ם דגושה בשוא נע

ג יב וְאֶל-שָׂרֵי עַם: טעם נסוג אחור לש"ן.

נִכְתָּב וְנִחְתָּם: בשתייהן הת"ו קמוצה, אין וא"ו החיבור מחברת בין הפעלים אלא בין העניינים בלבד⁹

ג יד לְהִנָּתֵן דָּת: הטעם נסוג לנ"ן ויש געיא בת"ו

ג טו בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמֵן יֵשְׁבוּ לְשִׁתּוֹת וְהָעִיר

שׁוֹשָׁן נְבֻכָדְנֶצַּר: כשהמילה שוֹשָׁן היא לבדה הש"ן קמוצה,

כשהיא סמוכה למילה הבירה הש"ן פתוחה. החל מ-וְהַמֶּלֶךְ

וְהָמֵן בניגון איכה

פרק ד

ד א כל הפסוק בניגון איכה

ד ג אֲבָל גְּדוֹל... לְרַבִּים: בניגון איכה

ד ז בִּיהוּדִים - בִּיהוּדִים:

בכל המגילה קוראים יְהוּדִים ביו"ד אחת לאחר הדל"ת

ד ח כְּתָב-הַדָּת: למרות הסמיכות הת"ו בקמץ רחב. נָתַן

לָו: טעם נסוג אחור לנ"ן. לְהַתְחַנֵּן-לָו: געיה בה"א, אין

להעמיד את החי"ת

ד י וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהִתְדָּ: כך צריכה להיות ההטעמה ולא

כקורן ואחרים אשר הטעמיו וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהִתְדָּ

ד יא וְעַם-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ: כך ההטעמה במדויקים ויש להקפיד על הפרדת התיבות למנוע הבלעת המ"ם. בקורן ובדומיו, תיבת וְעַם בתלישא קטנה¹⁰.

אֲשֶׁר יָבוֹא-אֶל-הַמֶּלֶךְ: כך ההטעמה במדויקים, טעם

מונח בתיבה אֲשֶׁר ולא בתיבה המוקפת שלאחריה.

וְחִיָּה: במלרע

ד יד תַּחֲרִישִׁי: הטעם ברי"ש. הִגְעָתָ: הע"ן בפתח, והת"ו בדגש קל

ד טז הַנִּמְצָאִים: הצד"י בשוא לא בקמץ.

אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי: הדל"ת בשתייהן בשוא נח, בניגון איכה

פרק ה

ה ב בְּחֶצֶר: יאריך מעט בב"ת להבדיל בין מיודע בסגול לבין בלתי מיודע בשווא וכן הוא בהמשך בפרק ו ד-ה

ה ג וַיִּנָּתֵן לָךְ: הטעם נסוג לנ"ן ויש געיא בת"ו

ה ו וַיִּנָּתֵן לָךְ: הטעם נסוג לנ"ן ויש געיא בת"ו

ה ז וַתֹּאמֶר: מלרע ומ"ם בפתח

ה יא נִשְׂאָו: הש"ן בשוא נע ודגש, להיזהר מהבלעת האל"ף, לא ניסו

ה יב לֹא-הִבִּיָּאָה: מלעיל¹¹.

אֲשֶׁר-עָשְׂתָה: הש"ן בקמץ והטעם מלעיל כמו לעיל ב א, אבל בה' ה ובו' יד השי"ן בשווא.

קָרוֹא-לָהּ: געיה בקו"ף

ה יד יַעֲשׂוּ-עֶץ: געיה ביו"ד, יש להאריך מעט בקריאתה למנוע הבלעת הע"ן החטופה.

גְּבִיָּה: אין לקרוא ה"א בפתח ha, הקריאה הנכונה אצל האשכנזים היא אַה כלומר ah, בעדות המזרח: וַהּ wah.

וּבֹא-עַם-הַמֶּלֶךְ: כך ההטעמה במדויקים, שלוש המילים מוקפות ומוטעמות במרכא וכן צריך לקרוא

פרק ו

ו א נִדְּדָה: דל"ת ראשונה בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע

בכמה מקומות¹²

⁹ כבר שמעתי קורא שהטעים כך שיצר חיבור בין השניים

¹⁰ כבר בההרנו פעמים רבות שסימנים ושאר מקורות ע"פ תנ"ך קורן, אינם בני פלוגתא נגד הנוסחאות המדויקות של ר"מ ברויאר ז"ל. ואפילו במקומות שכתר ארם צובא לא נשת"יר בהם. ועובדה היא שגם תוכנת הכתר של בר-אילן מסכימה כמעט בכל מקום לשיטתו (מלבד שיטת הגעיות הקלות שאיננה נוגעת לכאן)

¹¹ ברוב הספרים התלישא מסומנת רק על הה"א בסוף המילה. עם זאת הטעם בב"ת. הוספה כאן תלישא למנוע טעויות.

¹² סימון החטף נועד להורות על הנעת השווא בלבד.

⁷ לדעת ערוך השולחן סי' תר"ץ הקורא מלעיל מחזירין אותו.

⁸ לכן יש להתפלל על מי של"חומרא" קוראים פעמיים גם בב"ת וגם בכ"ף.

הרי לא מדובר כאן רק בשיבוש אלא בפגיעה בעיקרי האמונה. וזו לשון השלחן ערוך אורח חיים סימן קמא סעיף ח: כל תיבה שהיא קרי וכתוב, הלכה למשה מסיני שתהא נכתבה כמו שהיא בתורה ונקרית בענין אחר ומעשה באחד שקרא כמו שהיא כתובה, בפני גדולי הדור: ה"ר יצחק אבובי והר"ר אברהם ואלאנסי והר"ר שמואל ואלאנסי בנו ז"ל, והתירו בו שיקרא כפי המסורה, ולא רצה, ונידוהו וזורידוהו מהתיבה. ע"כ.

וַיֹּאמֶר לְהָבִיָּא: תיבה וַיֹּאמֶר ברביע ולא בתלישא כפי שמופיע בקורן ודומיו. **וַיְהִי:** הוא"ו בפתח

ו ב **הַסֵּף:** הסמ"ך בפתח למרות האתנח. **בְּקֶשׁוֹ:** הקו"ף רפויה בשוא נח

ו ג **מָה-נַּעֲשֶׂה:** הש"ן בקמץ הקורא בסגול משנה משמעות. וכן בהמשך הפסוק

ו ו **בְּאִישׁ:** הב"ת בקמץ

ו ח **לְבֶשׁ-בּוֹ:** געיה בלמ"ד

ו יג **וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו:** תיבת וַיֹּאמְרוּ במלעיל!
המ"ם בשוא נע והלמ"ד במילה אחריה ללא דגש

פרק ז

ז ב **וַתִּגְתֵּן לָד:** טעם נסוג אחור לנ"ן, וגעיה בת"ו להעמדה קלה בת"ו, בניקוד צירי

ז ג **וַתֹּאמֶר:** המ"ם בפתח

ז ד **כִּי נִמְכְּרָנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד:** יש הנוהגים לקרא בניגון איכה.

וְאָלוֹ: במלרע, ההטעמה בלמ"ד¹³; **בִּנְיָזָק:** הנ"ן בצירי ולא בסגול

ז ו **נִבְעַת:** הע"ן בפתח ולא בקמץ¹⁴

ז ח **חָפּוֹ:** הטעם בפ"א מלרע

ז ט **אֲשֶׁר-עָשָׂה הָמָן:** נגינת הטעם קרני פרה, למי שאין מסורת אחרת, היא: פזר-תלישא גדולה- תלישא קטנה¹⁵

פרק ח

ח א **מָה הוּא לָהּ:** תיבת מָה בפתח ולא בקמץ

ח ו **כִּי אֵיכָכָה...** מלרע ובניגון איכה. **בְּאַבְדָּן:** האל"ף בקמץ קטן

ח ח **אֲשֶׁר-נִכְתָּב:** הת"ו בקמץ כדלעיל ג יב

ח ט¹⁶ **הָאֲחֻשְׁדֵּרפָּנִים-וְהַפְּחוֹת:**
במדויקים, התיבות מוקפות, בפחות מדויקים כקורן ודומיו, יש מונח בתיבה הראשונה ואין להגרר אחריהם!

ח יא **אֲשֶׁר בְּכָל-עִיר-וָעִיר:** תיבת אֲשֶׁר במונח רגיל ולא מונח לגרמיה כפי שמופיע בקורן ודומיו

ח יד **יִצְאֹ:** טעם משנה – מרכא¹⁷ ביו"ד, יש להאריך מעט בקריאתו, הצד"י בשוא נע

¹³ התלישא מימין לאות הראשונה אינה מראה את מקום ההטעמה אלא שזהו מקומה הטבעי תמיד, ללא כל קשר להברה המוטעמת [הוספנו כאן תלישא נוספת ליתר בטחון]

¹⁴ זה משנה את המשמעות. (יש לדון שבדיעבד אפשר לדונו כקמצים אחרים בזמן עבר)

¹⁵ לא ידוע למה בדפוס ניתן סימן זה לקרני-פרה. בכתבי היד צורתו היא כמין V מעל האות המוטעמת. יתכן שטעם נדיר זה מנוגן כך בגלל צורתו בדפוס שאין לה קשר לצורתו במקורות. אגב, התלישות בכתבי היד הן עיגולים. תלישא גדולה – עיגול על האות הראשונה, וקטנה על האחרונה. בדפוס הוסיפו קו קטן אלכסוני. אין לזה קשר לקרני פרה.

¹⁶ זהו הפסוק הארוך ביותר בתנ"ך!

ח טו **וּמִרְדֵּכִי יֵצֵא...** נוהגים לתת לציבור לקרוא ולאחר מכן חוזר אחריהם בעל הקריאה

וְשָׁמְחָה: המ"ם בצירי ומטעמת, צורת עבר בהפסק, אין להטעים בח"ת

ח טז **לִיהוּדִים הִיתָה אוֹרָה...** הציבור קורא בקול ואחריו הקורא

פרק ט

ט א **שָׁבְרוּ:** ש"ן שמאלית

ט ג **מִנְשָׂאִים:** דגש חזק בש"ן והשווא הוא נע, הקורא נח משבש משמעות כי יישמע מלשון ניסיון (אם בעקבות הנח יבליע את האל"ף: מְנַסִּים)

ט ד **וְשָׁמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל-הַמְּדִינֹת:**
טעם טפחא בתיבת וְשָׁמְעוּ והש"ן בקמץ קטן

ט ז-י: יש לשים לב להטעמת שמות בני המן, חלקם במלעיל וחלקם במלרע. המסורה מזכירה מי מלעיל ומי מלרע:

אלו המסתיימים ב-תא הם מלעיל, **דִּלְפֹּן אֲדִלְיָא אֲרִיסִי אֲרִידִי** מלרע¹⁸. כמו כן נוהגים לקוראם בנשימה אחת כולל את התיבה **עֲשֶׂרֶת**; **הָרְגוּ:** הר"ש בקמץ ומוטעמת.

ט יב **וַיִּגְתֵּן לָד:** טעם נסוג אחור לנ"ן, וגעיה בת"ו

ט כב **נִהְפָּד:** הה"א בשווא נח והפ"א בדגש קל

ט כג **וּקְבֵל:** לשון יחיד לעומת פס' כז **וּקְבִלְהֶם** שהקרי הוא: **וּקְבִלוּ.**

ט כה **וּבְבֹאֶה:** הב"ת הראשונה בשווא נח¹⁹!

ט כז **קִיָּמוֹ:** קו"ף בחירק חסר והיו"ד בדגש חזק ושווא נע (וכן הוא להלן פס' לא). כתיב **וּקְבִלְהֶם**, קרי: **וּקְבִלוּ** בשונה מפס' כג.

אֵת שְׁנֵי הַיָּמִים: תיבת אֵת במונח ואינה מוקפת כפי שמופיע בקורן ודומיו

ט לא **קִיָּם:** היו"ד בפתח וכן הוא בהמשך פס' לב

פרק י

י ב **תִּקְפֹּז:** הת"ו בקמץ קטן והפ"א בדגש קל

י ג **כִּי מִרְדֵּכִי הִיהוּדִי...** נוהגים לתת לציבור לקרוא פסוק זה לפני בעל הקריאה

קריאת התורה בפורים, שמות יז ח-טז:

¹⁷ כבר הערנו שאע"פ שרוו"ה מזכיר כלל במשפטי הטעמים שלו שבמילים כגון זו יש מרכא ולא געיה במילה, הוא סימן געיה. בעקבותיו הלכו בתנ"ך קורן. בברויאר וכן בכתר בר-אילן אל נכון במרכא, וכמדומה גם בקורן מתוקן לפעמים בנ"ך במהדורות המאוחרות.

¹⁸ נוצר מעין מנהג שהציבור קורא גם עשרת בני המן בקול (המשנה ברורה בשם חיי-אדם שולל מנהג זה), כנראה אנשים רוצים להראות את אורך נשימתם... מכל מקום במקומות הנוהגים כן, על הקורא לחכות עד שהציבור ישתתקו לפני שממשיך בקריאה.

¹⁹ כמו 'רבבות אפרים' וכדו'. יתכן להתיר למי שחושש מהבלעת אות לקרוא בשווא נע. רצוי מאוד להתאמן לקרוא בשווא נח הנכון לפי הדקדוק.

יז ח וילָחֶם: במלעיל

יז י אָמַר-לָא: העמדה קלה באל"ף בגלל הגעיה שם

יז יא עליית שני

יז יח עליית שלישי

הספרדים כופלים את הפסוק האחרון להשלים לעשרה פסוקים

ב. וכבר נתנו דוגמא של דינא
דתלמודא שאינו מקוים עקב
השמטת הצנזור והוא:

באו"ח סי' תר"צ סעיף טז צריך
שיאמר 'ארור המן ברוך מרדכי'
ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים
כל וכו' ברוכים כל וכו'. מהו
ה'וכו'? מנהג אשכנזים לשיר
שושנת יעקב [שהוא הסיום של
אותיות ש' ות' של אשר הניא],
ואחריו בחרוזים ארור המן וכו'
ובסידורים לא נדפס אחר כך. אבל
שרים, ארורים כל הרשעים
ברוכים כל הצדיקים. ובאמת
ברא"ש בטור וברבנו ירוחם
כתוב: אַרְוִירִים כָּל הָעֲרָלִים
בְּרוּכִים כָּל יִשְׂרָאֵל. ומי שאומר
או שר ארורים כל הרשעים אינו
מקיים דין מהתלמוד ומהשלחן
ערוך ומובא ברא"ש מכ"י הלא
מצונזר וברבנו ירוחם ובטור.

ויבוא על הברכה הרב צבי כוהן
ז"ל שבמגילה המצורפת לספרו
על פורים הוא נותן את הנוסח
הנכון: אַרְוִירִים כָּל הָעֲרָלִים
בְּרוּכִים כָּל יִשְׂרָאֵל.

בכבוד רב ובברכה

אליהו לויץ

מכתב זה צורף לגליון מגילת אסתר בשנים קודמות,
השנה תענית אסתר מוקדמת לכן אני שולחו עתה.

בס"ד יום ג' לסדר ונקדש בכבודי

למערכת
שלום!

בהתקרב ימי הפורים רציתי
להתריע על שני עיוותי הצנזור
שנכנסו לסידורים.

אחד מהם נוגע לדינא שאינו
מקוים עקב הצנזור.

א. בסליחות לתענית אסתר,
בפזמון במתי מספר בבית לפני
האחרון בחלק מהסידורים: השיבנו
למנוחתך כי ידך לא תקצר.
במקור: בְּאַפָּךְ קוֹמָה עַל הַצֹּרֵר
הַצָּר.

ובבית האחרון: לוחצינו ישלימו
אתנו (!) ועוונותינו תשליך
במצולה. גם מי שלא מבין בנושא
יבין שאסור לומר כן, ועדיף לא
לומר כלום מלומר את זה.

במקור: לוחצינו תמַעַד וּמִלֵּאם
תִּלְחָלֵה.